

Moestuiniëren in de stad

Moestuiniëren in de stad is helemaal hot. Over de hele wereld worden in steden steeds meer eetbare planten gekweekt: urban farming. De grootste dakmoestuin van Europa ligt langs de A10 in Amsterdam.

Het platte dak bovenop Zuidpark, een kantoorgebouw uit de jaren zestig langs de A10 in Amsterdam, is sinds vorig jaar ingericht als stadsmoestuin. Hier wordt onderzocht in hoeverre het mogelijk is om in de stad in elk seizoen gezonde gewassen te kweken en te oogsten. Het verbinden van de Zuidpark-residenten is de tweede belangrijke doelstelling van dit project. Samen zaaien en oogsten, en samen genieten van een broodje Zuidpark en seizoenssalades in de gezamenlijke kantine. Als derde punt wordt genoemd het samen bouwen aan een duurzame toekomst, de stad leefbaar en duurzaam maken. Hiervoor worden ook Wajong-jongeren bij het Urban Farming project betrokken. Misschien wel het belangrijkste doel van het kweken van groenten op grote hoogte is om anderen te inspireren dit voorbeeld te volgen en de wereld zo een beetje mooier te maken.

Keukentuin

Het ontwerp voor de dakmoestuin is gemaakt door Antoine Miltenburg van bureau Biet & Boon. Deze tuinontwerper is opgegroeid tussen de koeien, onder de rook van Amsterdam. Tijdens reizen door Azië zag Antoine dat de mensen daar veel meer met hun eten bezig zijn dan hier. Overal worden groenten en kruiden gekweekt en bijna iedereen heeft wel een 'keukentuin'. Dat inspireerde hem om ook in Nederland meer te doen met eetbare planten. Antoine wil graag het platteland naar de stad te halen, omdat hij er van overtuigd is dat er in elke stedeling een Urban Farmer schuilt. Hij begon met een project waarin mobiele keukentuinen centraal stonden. Bijvoorbeeld de mobiele bartuin met diverse kruiden om verse thee van te maken. Zijn activiteiten werden uitgebreid met de ontginning van beton: keukentuinen rond, aan en op gebouwen in de stad. Met als hoogtepunt de grootste dakmoestuin van Europa op het dak van Zuidpark in Amsterdam.

Drieduizend vierkante meter dakmoestuin

Het Urban Farming dak beslaat drieduizend vierkante meter en is zichtbaar vanaf de straat, de metro en zelfs vanaf de Ringweg A10. Zuidpark is ontwikkeld vanuit de gedachte dat het gebouw energie en creativiteit van mensen samenbrengt in een duurzame omgeving. Het is een plek waar de mensen die in de kantoren van dit gebouw werken samen kunnen zaaïen, schoffelen en oogsten. Op het dak worden bekende groenten zoals sperziebonen, boerenkool en sla gekweekt. Maar hier vind je ook vergeten groenten en kruiden zoals sinaas-appeltijm, wilde aardbeien, rode bindsla, artisjokken, chocolademunt, kardoer en pronkbonen. Vergeet het fruit niet: zoete frambozen, sappige appels en nog veel meer. Vanuit een blauwe bijenkast zorgen bijen voor de bestuiving van de bloemen.

De oogst wordt verwerkt in de keuken van de kantine, alle werknemers kunnen genieten van dagverse groenten, kruiden en fruit. De lange picknicktafels bieden bij mooi weer ruimte voor een gezamenlijke lunch. De twintig tafels en veertig banken met een totale lengte van veertig meter zijn ook favoriet om aan te werken of te vergaderen. De dakmoestuin is daarnaast een bijzondere locatie voor evenementen, zoals het in 2012 georganiseerde diner met tachtig gas-

ten. Op het dak van Hoog Catharijne in Utrecht is inmiddels ook een ontwerp van Antoine gerealiseerd.

Zelf een dakmoestuin beginnen

Urban farming kan op je eigen balkon of platte dak in de stad. Ook een kleine stadstuin biedt veel mogelijkheden, hier kun je zelfs verticaal tuinieren. Maar het is ook erg leuk om met een groep mensen bijvoorbeeld een braakliggend terrein om te toveren tot een groenteparadijs. Ook een paar bakken van een vierkante meter op het schoolplein zijn al fantastisch om groenten in te kweken. Het sociale aspect van moestuinieren is hierbij heel belangrijk. De kennis van bedreven moestuiniers wordt overgedragen en kinderen leren weer hoe aardbeien en aardappels groeien. Er zijn al diverse initiatieven waarbij regelmatig klusdagen, picknicks, oogstfeesten en andere themabijeenkomsten worden georganiseerd.

Moestuinieren in potten en bakken

Deze grote daktuin is zeker inspirerend voor kleine daktuinen, platte daken, balkons, patiotuinen, achter- en voortuinen. De meeste groenten en kruiden zijn prima in potten en bakken te kweken. Een mand met pluksla, een grote container met courgettes of zelfs een hangend basket met tomaten. Lekker en gezond! De oogst zal alleen succesvol zijn als de potten in de volle zon geplaatst

worden. Gebruik bij voorkeur speciale moestuinnaarde om de potten mee te vullen. De grond in potten droogt erg snel uit, op een warme zomerdag is het vaak nodig twee keer water te geven. Een automatisch sproei-systeem zal je veel werk uit handen nemen. Ook zal er regelmatig gemest moeten worden, gebruik hiervoor bij voorkeur speciale moestuinmest.

De winter is een goede periode om plannen te maken voor volgend jaar. Het is erg leuk om de groenten zelf te zaaïen, sommige soorten kun je al vanaf februari binnen op de vensterbank zaaïen. Kijk eens in online wat er allemaal verkrijgbaar is en bestel de zaden al in de winter. Het is ook mogelijk om in het vroege voorjaar jonge planten bij de kweker of het tuincentrum te kopen. Het is aan te raden voor één soort per pot te kiezen. In een wat grotere pot kun je wel een 'sandwichsysteem' toepassen. Een mix van snelle en langzame groeiers zorgt ervoor dat je over een langere periode kunt oogsten. Bijvoorbeeld peterselie, bietjes en maïs; tegen de tijd dat de maïs groot is zijn de peterselie en de bietjes al geoogst. Andere goede combinaties zijn bijvoorbeeld radijsjes en snijbiet, sla en kool of tuinkers en stambonen.

Potten en bakken kiezen

Hoe groter de pot des te beter, er is dan minder kans

dat de grond uitdroogt. Zorg voor een goede drainage, het water moet goed weg kunnen lopen. Alleen potten met gaten in de bodem kunnen gebruikt worden. Voor de daktuin in Amsterdam zijn royale bakken van hout gemaakt. Kunststof bakken zoals balkonbakken zijn heel geschikt, bijvoorbeeld voor sla of aardbeien. Grote betonnen ringen, zoals die voor riolerings gebruikt worden, kunnen heel goed als grote container gebruikt worden. Een halve regenton is lekker groot, ook heel goed voor een kruidentuintje.

Voor sommige groenten zoals radijsjes en sla is een diepte van 20 cm. al voldoende. In grotere potten zijn soorten zoals kool en courgette goed te kweken. Aan de buitenkant van het raam kan een balkonbak met kruiden of pluksla een heel leuk effect geven. In een hangend basket kun je kruiden kweken en bijvoorbeeld tomaten met een hangende groeiwijze. Door een klimelement in een pot te zetten kunnen ook klimmende planten zoals bonen en kalebassen gekweekt worden. Er zijn speciale systemen verkrijgbaar voor verticaal tuinieren. Zelfs een zak potgrond of speciale 'groeizak' vormt een prima 'container' voor groenten. 🌱

Ontwerp: Biet & Boon, Antoine Miltenburg,
www.bietenboon.nl